

נציבות תלונות הציבור על שופטים

לשכת הנציב פרופ' אליעזר ריבלין
משנה לנשיא בית המשפט העליון (בדימוס)

כ"ז סיון, תשע"ז
21 יוני, 2017
מספרנו: 201/17/מחוזי

תמצית החלטה

על אמירה בוטה וחריפה לעורך דין והכרעה בבקשה לתיקון פרוטוקול בדיון ערעור בלי לקבל את תגובת הצד שכנגד

תקציר: נמצאה מוצדקת תלונה שהגיש עורך דין על התבטאות בוטה וחריפה של שופט כלפיו בדיון שהתקיים בערעור ועל כך שהכריע בבקשה לתיקון הפרוטוקול בלי לשמוע תחילה את עמדת הצד שכנגד לבקשה. חרף הכחשתו של השופט קבע הנציב, כי השופט אכן השמיע את ההערה הבוטה כלפי עורך הדין.

1. עורך דין הלין לנציבות על התבטאות שופט בדיון בערעור שנשמע בפניו. על פי הטענה, לאחר שעורך הדין טען בפתח הדיון, כי הגשת הערעור הינה עזות מצח, אמר לו השופט, כי הוא מתבקש שלא להשתמש בשמות תואר באולמו והוסיף ואמר: "מספיק דם עבר לך בין האצבעות בעיקרי הטיעון ושם כבר הגעת לקתרזיס שלך".

2. לדברי המתלונן, הוא עורך דין ותיק ומעולם לא נתקל בסוג התבטאות כזה משופט. כן הוא מציין, כי אינו נמנה על עורכי הדין המתלהמים והתוקפניים, הוא מתנהל בנעימות וברוגע ולא היתה כל סיבה להתפרצות הזעם של השופט כלפיו. הוא סבור, כי השופט נוטר לו טינה בשל סכסוך שנתגלע ביניהם בעבר הרחוק, שעה שהשופט שימש עורך דין.

3. המתלונן הגיש בקשה לתיקון הפרוטוקול בכל הנוגע לדברים שעל פי הטענה אמר השופט. הבקשה נדחתה על ידי השופט בציינו, שאין כל סבירות שאמר את הדברים המיוחסים לו.

בהקשר זה מדגיש המתלונן, כי אין כל סבירות שהשופט לא אמר את אותן אמירות קשות, "שהשומע אותן תצלנה אוזניו" עד כי לא ישכח אותן במהרה. אף זכור למתלונן היטב, שמרשו שאל אותו בתום הדיון מה משמעות המילה "קתרזיס". השופט גם לא מצא לנכון לבקש את תגובת הצדדים טרם שנתן את החלטתו בבקשה, וזאת בניגוד להוראתו המפורשת של סעיף

68א(ד) לחוק בתי המשפט, המחייב קבלת עמדת הצדדים בבקשה לתיקון פרוטוקול, כמו גם הוראתה הכללית של תקנה 241(ג1) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984.

4. נדבך חומרה מיוחד מוצא המתלונן בהכחשתו של השופט את האמירות שאמר.

5. בתגובתו לתלונה מסר השופט, באשר לטענה על סכסוך ישן בינו ובין המתלונן, כי היחסים עם המתלונן לפי זכרונו היו ענייניים, למרות המחלוקת בין לקוחותיהם. אין זה נכון, כך מציין כב' השופט, כי נטר טינה למתלונן וכי נוצרה ביניהם אווירה עויינת ובלתי נעימה.

6. לגופה של התלונה מסר השופט, כי דבריו למתלונן רשומים בפרוטוקול במלואם: "אני מציע לך לא להשתמש בשמות תואר. אני חושב שאפשר לטעון את הטענות מבלי להשתמש בשמות תואר". לדבריו הוא לא אמר למתלונן "מספיק דם עבר לך בין האצבעות בעיקרי הטעון ושם כבר הגעת לקתרזיס שלך". כמו כן, כך הוא מציין, בעיקרי הטעון נשמרה נימה עניינית, אם כי חריפה, ולא ניתן להשתמש לגביהם בדימוי "עבר לך דם בין האצבעות". משכך גם יש לדחות את הטענה, כי בהחלטתו בעניין תיקון הפרוטוקול לא אמר בית המשפט אמת.

7. אשר לבקשה לתיקון פרוטוקול מסר השופט, כי היא הוגשה באיחור ולא עמדה בדרישות הדין. השופט אינו סבור, כי בית המשפט נדרש לטיעוני הצדדים על מנת לדחות את הבקשה וכי מדובר בבקשה במסגרת הליכי ערעור כשתקנה 465 הקובעת, כי בית המשפט רשאי לדחות בקשה בלי לקבל את תגובת הצדדים.

8. באי כוח הצדדים האחרים הגיבו בכתב לתלונה. חלקם ציין, כי בחלוף הזמן אינם יכולים לזכור ולהעיד על קיומו או היעדרו של ציטוט זה או אחר מדברי השופט למתלונן. אחרים ציינו, כי לא זכורה להם התבטאות כזאת. אלא, שבשיחה טלפונית מסר אחד מהם, כי אף שאינו יכול לזכור בדיוק אם נאמרה המילה "קתרזיס" הרי שהשופט התעמר במתלונן ודיבר אליו לא יפה, נושא שעורך הדין המגיב לא מעוניין להיכנס אליו. עורך דין ממושרדו של המתלונן, שנלווה אליו לדיון, אישר את נכונותה של התלונה. לדבריו, מעמד הערעור חרוט בזיכרונו היטב ובסימו שאל לקוח המשרד את המתלונן לפירוש המילה 'קתרזיס'. זכור לו גם, שאחד מבאי כוח הצדדים האחרים נדהם מעצמת המילים שהפנה השופט למתלונן ושאל לפשר הדבר בסיום הדיון באומרו, שמעולם לא נתקל ביחס כה בוטה ומלא שנאה וכי לא הבין כיצד עלה בידו של המתלונן לשמור על קור רוח במהלך הדיון.

9. הנציב מצא את התלונה מוצדקת, בכל הנוגע להתבטאות החמורה שיוחסה לשופט בתגובתו לדברי הפתיחה הראשוניים של המתלונן, בעת שזה החל לטעון בערעור, וכן בכל הנוגע לאי שמיעת הצד שכנגד טרם מתן החלטה בבקשה לתיקון הפרוטוקול.

10. אשר לבקשה לתיקון הפרוטוקול – ההוראה הנוגעת לבקשה לתיקון פרוטוקול הינה הוראה מיוחדת הדוחה מפניה הוראות אחרות, לרבות סמכותו של בית המשפט שלערעור. לכך הוסיף הנציב, כי שמיעת האידך גיסא טרם מתן החלטה הינה חלק מעיקרי הצדק הטבעי ומכאן שבהעדר הוראה מפורשת בדין השוללת אותה, יש לפעול להגשמתה.

11. מן החומר שבפניו מצא הנציב לקבוע, ללא היסוס, כי השופט התבטא כמיוחס לו בתלונה. הדברים היו לא במקומם, לא היו ראויים וסגנונם הבוטה חרג מן המותר בדיון המשפטי.

התרשמות הצדדים למשפט היתה, כי השופט מתעמר במתלונן. יתכן שראוי היה להעיר למתלונן על סגנונו, אך בוודאי לא בדרך ובמילים שבחר השופט.

יש להביע צער על שהשופט נמנע מלקחת אחריות על הדברים הקשים אותם אמר והתכחש להם.

12. התלונה נמצאה מוצדקת כאמור לעיל.